

ԼԵԶՈՒՆ ԵՒ ԻՐԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

(Անվտոմում Պ. ՌՈՒԲԷՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ ճառին)

Ես համամիտ չեմ Տօքթ. Բարսեղեանի, երբ կ'ըսէ թէ բանաստեղծութեան մը լեզուն պէտք է անպայման ըլլայ պարզ եւ ժողովուրդին մատչելի: Այդ կարծիքը ոչ միայն անիրաւ է, այլ նաեւ, թող ներուի ինծի ըսել, հայիոյութիւն մըն է արուեստին դէմ:

Իրաւ է, կան բանաստեղծութիւններ որ պէտք է գրուած ըլլան ժողովրդական լեզուով, բայց անիրաւութիւն է ելել պնդել որ ամէն բանաստեղծութիւն պէտք է նոյն լեզուով գրել: Ժողովրդական երգերուն համար պայման է որ պարզ ու անսեթեւեթ լեզուով մը գրուած ըլլան անոնք, որովհետեւ այդ երգերը կ'արտայայտեն մարդկային հոգւոյն ամենապարզ զգացումները՝ սէրը, կարօտը, վիշտը, հայրենասիրութիւնը, եւ պէտք է որ ժողովուրդին հոգւոյն մէջ երջան ուղիղ ճամբով, երջան ուղղակի հաղորդակցութեամբ՝ արթնցնելու համար միեւնոյն զգացումները: Այդպէս ըրած են Յովի. Թումանեան, Աւետիք Բասիակեան եւ ուրիշ կովկասահայ բանաստեղծները որ ուզած են քնարերգել ժողովրդական *մօթիւ*ներու վրայ: Բայց ժողովրդական երգերը բանաստեղծութեան մէկ մասն են միայն. կան անդին ուրիշ քերթուածներ, որոնք մարդկային հոգին պիտի երգեն իր ամէնէն խորին նրբութիւններուն մէջ, եւ կեանքի ու բնութեան պատկերները իրենց ամէնէն նուրբ մանրամասնութիւններով: Հոս արդէն պէտք է դադրինք պարզ ու ժողովրդական լեզու մը պահանջելէ, ու պէտք է ազատ ձգենք բանաստեղծը որ իր նիւթին համաձայն զարդարէ ու բարձրացնէ իր լեզուն, խորացնէ ու նրբացնէ իր ոճը: Ասկէ զատ, քանի քաղաքակրթութիւնը կը յառաջդիմէ, այնքան մարդկային զգացումները կը նրբանան եւ հոգեկան պահանջները կը բազմանան, ու մարդկային հոգին հետզհետեւ կը դառնայ աւելի բարդ, աւելի բազմազան եւ աւելի